

Kaupungin ruokapalveluiden aseman arviointi sote-uudistuksessa

277/05.00/2017

SOTEV 26.09.2017 § 63

Lisätiedot:

vanhuspalvelupäällikkö Anja Kahanpää, puh. 050 594 1549
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Sosiaali- ja terveystoimen palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta maakunnille tiedossa olevan aikataulun mukaisesti 1.1.2020. Hallituksen linjausten mukaisesti kunnat eivät voi tämän ajankohdan jälkeen tuottaa itse sosiaali- ja terveystoimen palveluita. Uudistuksen yhteydessä maakunnan palvelukseen siirtyy myös kuntien tukitehtäviä hoitava henkilökunta, jonka tosiasiallisista tehtävistä vähintään puolet palvelee sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

Inspira Oy on kaupungin toimeksiannosta laatinut liitteenä olevan selvityksen, jossa arvioidaan kaupungin ruokapalvelujen toimintaedellytyksiä sote-palvelujen tuotannon eri toimintamallivaihtoehdoissa sekä ruokapalvelujen edellytyksiä tarjota palveluita maakunnan Kauniaisissa sijaitseville yksiköille sote-uudistuksen jälkeen.

Asia saatetaan sosiaali- ja terveystoimenvaliokunnan käsittelyyn sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen näkökulmasta. Selvityksen käsittelyssä on myös huomattava, että hallituksen esitys sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen valinnanvapaudesta on uudelleen valmisteltavana, joten lain sisällöstä ei ole lopullista tietoa. Myöskään muita lakipakettiin kuuluvia lakeja, kuten sote-järjestämislaki, ei ole toistaiseksi vahvistettu.

Kauniaisten ruokapalvelut kuuluvat kaupunginkanslian alaisuuteen ja toiminnan liikevaihto on noin 1,8 miljoonaa euroa. Tästä noin 460 000 euroa, eli 25 % kohdistuu sosiaali- ja terveystoimen sektorille (v. 2016). Ruokapalveluissa työskentelee yhteensä 22 henkilöä, joista viiden työpanos kohdentuu pääasiassa sosiaali- ja terveystoimen palveluihin. Aterioita tarjotaan sosiaali- ja terveystoimen yksiköistä ympärivuorokautisessa hoidossa, kotihoidon tukipalveluna (kotiinkuljetus) sekä Villa Bredan palvelukeskuksessa. Näistä Villa Bredan palvelukeskuksessa aterioita on myyty ns. ulkoisena myyntinä ilman sosiaalihuollon asiakkuutta.

Inspira Oy:n laatimassa selvityksessä todetaan, että kuntalain 126 §:n nojalla kunnan toiminta kilpailuilla markkinoilla tulee tapahtua osakeyhtiömuodossa. Hankintalain mukaan taas kunnallinen sidosyhteisö (esimerkiksi kunnan omistama yhtiö) voi myydä enintään 5% ja enintään 500 000 euron osuudella liiketoiminnastaan muille kuin kyseiseen

yksikköön määräysvaltaa käyttäville toimijoille, jotta yhtiön sidosyksikköasema ja sen myötä tuleva mahdollisuus olla kilpailuttamatta kyseistä hankintaa säilyy. Myös tulevasta sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön yhtiöittämisvelvoitteesta johtuen on todennäköistä, että sote-tukipalveluita tuottavan yksikön tulee olla yhtiötetty. Edellä mainitusta johtuen jatkaminen nykyisellä toimintamallilla, jossa koko ruokapalvelutoiminta on kaupungin omaa tuotantoa, ei ole mahdollista.

Sosiaali- ja terveystoimen näkökulmasta asiassa keskeistä on tarjottavan ruoan hinta, laatu sekä toimitusvarmuus. Lisäksi voidaan todeta, että kuntalain 126§:n mukaisesti ruoan myynti markkinoille (esimerkiksi Villa Bredan palvelukeskuksen ateriat) tulee toteuttaa markkinaehtoisesti, eli käytännössä toiminta yhtiöittämällä tai ulkoistamalla. Toisin kuin liitteenä olevassa selvityksessä sivulla 6 todetaan, terveyskeskuksen mahdollisella ulkoistamisella ei ole juuri vaikutusta ruokapalvelujen asemaan sikäli, että kaupungin terveyspalvelut eivät työpaikkaruokailun lisäksi tarjoa aterioita.

Keväällä 2018 toimintansa aloittavan Villa Bredan palvelukeskuksen palvelukuvauksessa todetaan seuraavaa: Villa Bredassa toimii valmistuskeittiö, joka tuottaa aterioita lounasravintolan asiakkaille, Villa Bredassa toimivan tehostetun palveluyksikön asukkaille, kotihoidon asiakkaille sekä hoivakoti Apollon asukkaille ja terveysaseman sekä Villa Bredan henkilökunnalle.

Villa Bredan valmistuskeittiö valmistaa kotihoidon asiakkaille kotiin toimitettavia kotipalveluaterioita. Ateriat ovat asiakaskohtaisia aterioita, joissa on huomioitu asiakkaan mahdolliset erityisruokavaliot ja rakennemuunnokset. Kotiin toimitettavat ateriat ovat kylmiä/lämpimiä ja halutessaan asiakas voi tilata perjantain toimituksessa ateriat myös viikonloppua varten.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ei, edellä mainitut pakottavat reunaehdot huomioiden tässä vaiheessa katso olevan tarvetta esittää ruokapalvelujen tuotantoon nykyisestä poikkeavaa järjestelyä. Keskeistä on nykyisen, korkean palvelutason säilyttäminen kohtuullisilla kustannuksilla. Valiokunta esittää, että KH pyytää kiinnittämään huomiota päätöstä tehtäessä ennen kaikkea ateriapalvelujen laadullisiin seikkoihin erityisesti vanhuksille ja erityisryhmille tarjottavien aterioiden kohdalla. Esimerkiksi hoivakodissa tarjottu ruoka on olennainen osa asiakkaiden hoivaa ja hyvinvointia. Mahdolliset poikkeamat ruokapalvelun laadussa saattavat aiheuttaa paitsi luonnollisesti haittaa asiakkaiden hyvinvoinnille, myös kaupungin palvelujen maineelle. Erityisesti pidemmällä tähtäimellä Villa Bredan palvelukeskuksen ravintolan aukioloaikoja olisi asiakasnäkökulmasta tarkoituksenmukaista laajentaa myös esimerkiksi viikonlopuille.

Liite: Selvitys ruokapalvelujen asemasta sote-uudistuksessa

Sosiaali- ja terveysjohtaja:

Valiokunta päättää esittelyssä mainituin perusteluin todeta KH:lle, ettei valiokunta katso tässä vaiheessa olevan tarkoituksenmukaista muuttaa ruokapalvelujen tuottamistapaa soten yksiköihin.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen